

ERDÉLYI MUZEUM-EGYESÜLET

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület nagyenyedi vándorgyűlésének története.

Kisebbségi helyzetünkben tartott második vándorgyűlésünk elé még az Egyesület választmányán belül is többen aggódó szorongással néztek. Aggódtak, hogy e vándorgyűlésünk nem fog olyan erkölcsi sikert hozni, mint a hosszú kényszerűt megszakítás után tavaly Marosvásárhelyen rendezett vándorgyűlés. Az aggodalmaskodás forrása elsősorban a nagy gazdasági leromlásban keresendő. Félős volt ugyanis a tagokat valamely távolabb eső városba való utazás és az ott tartózkodás költségeinek kitenni. De az aggodalmaskodás más téren is megnyilvánult. A tavalyi marosvásárhelyi vándorgyűlésen ugyanis az orvostudományi szakosztály a helyzet körülményeinek megfélelően — igen helyesen — oly széles keretekre terjesztette ki működését, hogy e keretek évenkénti fenntartása az orvostársadalom adott viszonyai között nagyon is indokolttá tette a kivihetőség iráni kételyeket.

Az Egyesület választmánya több ülésben mélyreható megvitatás alá vette az idei vándorgyűlés kérdését, míg végre az 1931 június hó 27-iki ülésen úgy döntött, hogy az évi közgyűlésen elfogadott munkatervnek megfelelően a vándorgyűlést megrendezi, de költségkímélés szempontjából a központi fekvésű és minden irányból könnyen megközelíthető Nagyenyedet választja a vándorgyűlés színhelyéül. E várost negyedszázaddal ezelőtt kereste fel utoljára vándorgyűléssel az Erdélyi Múzeum-Egyesület. Nagyenyed mellett szólott e városnak köztudatban levő érdeklődése is a kultúrmozgalmak iránt. A választmány azt is kimondotta, hogy a szakosztályok a vándorgyűlésen lehetőleg 30 perces előadásaikban a népszerűen tudományos előadásokra fektessék a főszúlyt s az egyes szakosztályok előadásaik számában ne lépjék túl egy vándorgyűlés kereteit. E határozat azonban egyáltalán nem zárta ki a szakelőadásokat, sem annak lehetőségét, hogy valamelyik szakosztály nagyobb időközökben, midőn eléggé felkészültnek érzi magát, kongresszust tarthasson. A vándorgyűlés idejét 1931 augusztus 28—30. napjaiban állapítván meg, a vándorgyűlés elnökének dr. Boros György legrégebb választmányi tagot, a nagyenyedi rendezőbizottság elnökének pedig dr. Garda Kálmán nagyenyedi ügyvédet kérte fel. A rendezőbizottság összeállításában a választmány teljes szabadkezet biztosított dr. Garda Kálmán elnöknek, csupán arra kérte, hogy az Egyesület ottani tagjain kívül vallásfelekezeti különbség nélkül vonassanak be a bizottságba Nagyenyed vezetői. A vándorgyűlés előkészületeinek megbeszélésére a választmány az Egyesület titkárát küldte ki.

Nagyenyedhez fűzött reményeink minden tekintetben teljesedtek. Nem tartalom nélküli udvariassági szólám, hogy e város lakosságá-

nak kultúraért való lelkesedése a messze multba visszanyúló kultúr-intézményeken nevelődött. A szokásos rövidlobogású lelkesedés helyett, mely valamely alkalomra csak pillanatnyilag lángol fel, Nagyenyeden a történeti tradíciók őrzésének természetes megnyilvánulását láttuk. A rendezőbizottság — élén dr. Garda Kálmán elnökkel — ma ritkán tapasztalható lelkesedéssel vette kezébe a sok körültekintést, nagy odaadást, de mindenek előtt igen sok fáradozást kívánó rendezést. Az Egyesület enyedi tagjain és a Bethlen-Kollégium tanári karán kívül lelkes buzgósággal vettek részt a rendezésben a különböző egyházi vezetők, a nőszövetségek s Nagyenyed csaknem minden vezető egyénisége. Örömmel állapíthatjuk meg továbbá, hogy enyedi vándorgyűlésünk az Egyesület tevékenysége iránt érdeklődők nemzetiségi megosztódása tekintetében a háború előtti színeződést hozta vissza. Nemcsak a díszülésen láttuk ott a vándorgyűlést üdvözlők sorában a nagyenyedi román és német reprezentánsokat és érdeklődőket, hanem az előadások hallgatói között is. A kezdet biztató jelének látom ezt arra, hogy az itt élő nemzetek egymás kultúrájának értékelésében és tisztelésében rálépnek a kölcsönös megbecsülés és harmonikus összeműködés útjára.

A vándorgyűlés erkölcsi sikeréhez könyvelhetjük el, hogy a hallgatóság mindvégig fáradhatatlan érdeklődéssel kísérte az előadásokat. Még az általában kisebb érdeklődésre számító szakelőadásokat is mindig népes közönség hallgatta, a népszerűsítő előadások pedig kivétel nélkül több száz főnyi hallgatóság előtt folytak. Hangsúlyozni kívánom, hogy a hallgatóság nagyobb fele a férfiak közül telt ki, mi megint Enyed rajzához ad egy vonást.

*

A Kolozsvárról augusztus 28-án déli 12 óra 46 perckor induló személyvonattal dr. Boros György vezetése alatt menő előadók, egyesületi tagok és érdeklődők csoportjához Székelykocsárdon csatlakozott a Marosvásárhelyről érkezők csoportja. Délután négy óraker érkezünk Nagyenyedre, hol az érkezetteket több mint száz főnyi bizottság fogadta. Dóczy Ferenc rector-professor gyönyörűen felépített beszédben üdvözölte az E. M. E. kiküldötteit. Negyedszázaddal ezelőtt, 1906-ban, midőn az E. M. E. először tartotta Nagyenyeden vándorgyűlését, — mondotta a szónok — a külső fény nagyobb volt, de a szeretet, mellyel Nagyenyed városa várja vendégül Erdély legrégebb magyar tudományos Egyesületét, nem lehetett lélekbőljövőbb. Dr. Boros György köszönő szavai után a rendezőbizottság közölte az érkezettekkel szálásuk címét.

Este hét óraker kezdődött a díszülés a Bethlen-kollégium dísztermében. Az enyedi rendezőbizottság ez alkalomra babérkoszorúval koszorúzta meg gróf Mikó Imrének a teremben levő olajfestményét és Kőrösi Csoma Sándornak bronz mellszobrát. A nagy befogadóképességű szép díszterem zsúfolásig megtelt az érdeklődő közönséggel. Nemcsak Nagyenyed színe-java volt ott nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül, hanem a vidékről is sokan bejöttek az E. M. E. vándorgyűlésére, sőt néhány külföldi is aláírta a körözött íveket.

Dr. Boros György elnöki megnyitójában hangsúlyozta, hogy Egyesületünk nem azért keresi fel vándorgyűlésével egyik-másik várost, hogy tagjai tudományával dicsekedjék, hanem hogy a tudás iránti érdeklődést serkentse, vagy éppen felébressze. A XIX. században három rokonegyesület alakult Erdélyben: a német Verein für Siebenbürgische Landeskunde, a magyar Erdélyi Múzeum-Egyesület s a román Astra. Csak a felületes bíráló hiszi e három egyesületet egymás ellen alakultaknak, gyökerük egy: Erdély földjének és multjának szeretete. Erdély bércei, lankás hegyoldalai, a méltóságteljes erdőkből fakadó folyók nem kérdezték soha, hogy milyen nyelven énekel az arató fiú vagy leány s a csalogány és pacsirta is minden szívnék szól egyaránt. Mindenki azon a nyelven hódolhasson tehát a tudományoknak és Erdély szépségeinek, amelyet anyjától tanult. Csak akkor fog megíródni Erdély hű és igaz története és hozzá néprajza, midőn a három erdélyi nemzet kultúrhőseit egymás mellé, egy foglalatba állítja a művész tolla és ecsetje. Keressünk és találjunk érintkezést — mondja továbbá az elnök — a másik két erdélyi egyesülettel. A tudomány és ismeretek mezején legyen közöttünk unió, a nélkül, hogy a faji jellegtől és eredetiségtől másokat megfosztani akarnánk.

A nagy tetszéssel fogadott megnyitó után *dr. Kántor Lajos* titkár előterjesztést tett Ófelsége a Király és Dr. Iorga miniszterelnök távirati üdvözlésére.

Az üdvözlő táviratok szövege a következő volt:

Ófelsége kabinetirodájának, Bukarest.

Kérjük, kegyeskedjék tolmácsolni Ófelségének a Királynak az Erdélyi Múzeum-Egyesület Nagyenyeden tartott vándorgyűlése hódolatát. Adjon Isten Ófelségének hosszú, boldog és szerencsés életet. Adja Isten, hogy Ófelsége uralkodása a tudomány terjesztésének és előbbrevitelének pártfogásával, mely törekvéseknek Egyesületünk is szolgálatában áll, az ország összlakóinak javára legyen.

Dr. Iorga Miklós miniszterelnök, vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak, Bukarest.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület nagyenyedi vándorgyűlése Önnek, Miniszterelnök Úr, tiszteletteljes üdvözlését küldi. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület, mint hetvenkét éves magyar tudományos és társadalmi egyesület, egyetlen célt követ: a tudománynak anyanyelvünkön való terjesztését és előbbrevitelét, így tehát az ország általános kultúráját viszi előbbre. Tiszteletteljesen kérjük, Miniszterelnök Úr, kegyeskedjék az Erdélyi Múzeum-Egyesület törvényes igényeit megoldani, hogy a kulturális működés akadályai elhárítván, Egyesületünk teljes erejével dolgozhassék az összes polgárok javán.

A javaslatot a díszülés egyhangú lelkesedéssel elfogadta és Ófelségét lelkesen éljenezte.

Ezután *dr. Kántor Lajos* titkár az elnökség és választmány nevében köszönetet mondott a nagyenyedi rendezőbizottság lelkes munkájáért, mely azt bizonyítja, hogy a bizottság átérezte azt a hivatást, me-

lyet az E. M. E. szép multjában betöltött s melyre a jövőben is oly nagy szükség mutatkozik. Nem csalatkoztunk reményeinkben, — mondta a titkár — midőn az Egyesület megújhdását célzó keresésünkben abba a várostba jöttünk vándorgyűlésünkkel, mely várost Egyesületünk nagy alapítójához, gróf Mikó Imréhez, oly közeli szálak fűzték épen a legnehezebb időkben, az osztrák abszolutizmus alatt. Gróf Mikó Imre 25 éven keresztül volt a Bethlen-Kollégiumnak hú főgondnoka. Aldásos tevékenységét, úgy látszik, nemcsak a kollégium gyűjteményei őrzik, hanem az a szellem is, amelyet Mikó Imre hirdetett. Mikó Imre a nagyenyedi főiskola tanárikarához intézett felszólításában „a jellemzsilárd-ság fejlesztésére“ hívta fel a figyelmet. Ez intés öröklődött az utódokra is, mert csak így értjük meg a mai küzdelmes életben azt az áldozatos lelkesedést, melyet Mikó Imrének talán legnagyobb alkotásával, az Erdélyi Múzeum-Egyesülettel szemben itt tapasztalunk.

Titkár javaslatot tett, hogy a nagyenyedi rendezőbizottság munkája iránt érzett hála kifejezésül a díszülés közfelkiáltással válassza meg dr. Garda Kálmán bizottsági elnököt a vándorgyűlés társelnökévé s kérje fel, hogy foglalja el az elnök mellett fenntartott dízhelyet.

A javaslatot a díszülés nagy ovációval fogadta s dr. Garda Kálmánt a vándorgyűlés társelnökévé választotta.

Majd az üdvözlések következtek.

Dr. Albini Aurél polgármester, az interimár bizottság elnöke, a város nevében üdvözölte román nyelven az E. M. E. vándorgyűlését. Köszöni — mondja — az E. M. E.-nek Nagyenyeden való megjelenését, mely bizonyára nem a véletlennek tulajdonítható, hanem e város ősi kultúrájának hangsúlyozására történt. Enyed fontosságát még a népdal is megörökítette, midőn azt mondja: „Gyere rózsám Enyedre, ott a világ közepe.“ Kéri a vándorgyűlést, hogy terjessze a tudományt, mert ez van hívatva, hogy az ország népei közt egyetértést és szeretetet teremtsen.

A református egyház, nőszövetség és összes intézmények, valamint a római katolikus egyház nevében *Jancsó Sándor* ref. lelkész, theologiai m.-tanár üdvözölte az Egyesületet. Enyed földje — mondotta a szónok — több mint negyven éve, mióta Ő itt van, nem ismeri a nemzetiségi és felekezeti torzsalkodást. Tanubizonyság erre a polgármester úr megjelenése és üdvözlő szavai, továbbá az a körülmény, hogy a római katolikus lelkész, kit elháríthatatlan akadály gátol a díszülésen idejében való megjelenésben, helyettesítésére a ref. lelkészt kérte meg. Az E. M. E., mely az elfogulatlan tiszta tudományt hirdeti, jó talajra talál Enyeden.

A lutheránus egyház nevében *Riffelt Martin* lelkész német nyelven, majd az unitárius egyház nevében *Barabás Miklós* lelkész mondott üdvözlő beszédet. Az *orthodox izraelita hitközség* írásban küldte üdvözlését, minthogy a szombati ünnep beállta megakadályozta a személyes megjelenésben.

Sándor József szenátor az EMKE nevében szép beszédben utalt az E. M. E. törekvéseire. Jorga Miklós miniszterelnök — mondotta a szónok — a Manchester Gardiannak legutóbb adott interjújában két veszedelemre mutatott rá, mint amelyek veszélyeztetik Európa béké-

jét. A két veszedelem — Iorga miniszterelnök és történettudós szerint — a túlzott nácionálizmus és a kommunizmus. Az E. M. E. a tudás és erkölcs fegyverével éppen e két veszedelem ellen küzd, tehát megérdemel az állam részéről minden támogatást.

Dr. Garda Kálmán, mint a Bethlen-Kollégium főgondnoka, a kollégium nevében üdvözli az E. M. E.-et. Azért alapították 1622-ben a Bethlen-kollégiumot, hogy a tudományban való neveléssel mindenkinek egyformán hasznára váló férfiakat adjon a köznek. E célt siker koronázta, mert nem véletlen, hogy minden tudományos törekvésben zászlóvivők kerültek ki Enyedről. Szónok utal Bod Péterre, Aranka Györgyre és gróf Mikó Imrére, aki maga mondta, hogy a történelem és a gyűjtés iránti szeretetet a Bethlen-Kollégiumban tanulta meg.

Az üdvözlések sorát *dr. Baltariu János* közjegyző zárta be, ki a „Berthelot“ francia kör nevében üdvözölte román nyelven az E. M. E.-et vándorgyűlése alkalmából. Az emberiség története — mondotta a szónok — azt mutatja, hogy minden kincs és anyagi érték elpusztulhat, de a tradíció örökéletű. Az E. M. E. a tudomány és tradíció hirdetője.

Az üdvözlésekre adott válaszában *dr. Boros György* elnök örömeinek adott kifejezést, hogy amit az E. M. E. óhajt és vár, Enyeden megtalálta. Nemzetiségre és felekezetre való tekintet nélkül együtt vagyunk — mondotta. Az itt tapasztalt hangulat biztató jel és erőforrás az E. M. E. további tevékenységére.

A díszülés közönsége minden szónokot lelkes éljenzéssel honorált. Ezután *dr. Kristóf György* egyetemi tanár adta elő „Kazinczy Ferenc és erdélyi útja“ című tanulmányát. Ezen előadással Kazinczy halálának századik évfordulója alkalmából az E. M. E. a nagy nyelvújító szellemének kívánt áldozni.

Beszédében előadó azt a kérdést fejtette ki, hogy mit jelentett Erdély Kazinczynak és mit Kazinczy Erdélynek. Az első kérdést illetőleg utalt arra, hogy Kazinczyt az erdélyi jezsuita Baróti Szabó Dávid buzdítása kötelezte el az irodalomnak s az erdélyi és nagyenyedi Báróczy Sándor volt mestere a nyelv művelésben. Abban is Erdély, elsősorban az id. báró Wesselényi Miklós szelleme és tisztelete hatott közre, hogy Kazinczy az élet nyomorúságai s az irodalmi és politikai támadások ellenére sem vesztette el soha kedvét és alkotóerejét. Ismertette az előadó Kazinczy erdélyi útját. Kazinczy Erdélynek az ismeretlenségből való kiemelését, a nyelvújításnak s nyomában a politikai és általános szellemi haladásnak körébe való bevonást jelentette. Végül utalt a Kazinczytól ránk hagyott szent kötelességeinkre, nyelvünk és kultúránk iránt tartozó feladatainkra.

A hallgatóság nagy tetszésnyilvánítással honorálta az előadót.

Elnök berekesztő szavai után a közönség nagy része a Szeidl-étterembe vonult át ismerkedő vacsorára.

A szakosztályok előadásai augusztus 29-én délelőtt kilenc órakor kezdődtek. Az előadásokat úgy osztottuk be, hogy egyetlen előadás se

ütközzék. Ezzel elértük, hogy az érdeklődők akadálytalanul hallgathatták meg mindegyik előadást, másrészt az előadóknak megszereztük ama jóleső érzést, hogy nagy gonddal kidolgozott előadásukat a Bethlen-Kollégium dísztermét betöltő osztatlan közönség hallgatta. Nem kisebbítette a hallgatóság számát, hogy a választmánytól megállapított 30 perces előadási időt a legtöbb előadó túllépve, a délelőttre tett előadások mindkét nap délután 2 óráig, a délutániak pedig este kilenc óra utánra is kinyultak. Augusztus 30-án, vasárnap, hogy az istentiszteletekkel ütközést elkerüljük, előadásaink kezdetét d. e. 11 órára tettük. A délutáni előadások 4 óraker vették kezdetüket.

A szakosztályok a vándorgyűlésen a következő előadásokat tartották:

Augusztus 29-én, délelőtt:

1. *Török Zoltán* (Segesvár): Adatok a nagyküüllőmegyei neogén geológiához. (Term.-tud. szakoszt. szakelőadása.)
2. *Horváth József* (Marosvásárhely): India és az angolok. (Bölcs.-nyelv- és történettud. szakoszt. népszerű előadása.)
3. *Dr. Márkos György* (Kolozsvár): A kiütéses fertőző betegségekről. (Orvostud. szakoszt. népszerű előadása.)
4. *Dr. Szádeczky K. Gyula* (Kolozsvár): Nagyenyed vidékének geológiai kialakulása és kapcsolata a szerves élettel. (Természettud. szakoszt. népszerű előadása.)
5. *Dr. Balogh Arthur* (Kolozsvár): A kisebbségek nemzetközi védelme. (Jog- és társad.-tud. szakosztály népszerű előadása.)

Augusztus 29-én, délután:

1. *Dr. Schmidt Béla* (Marosvásárhely): Öregedés és halál. (Orvostud. szakoszt. népszerű előadása.)
2. *Szabó T. Attila* (Nagyenyed): Adalékok a magyar diákéneklés történetéhez. (Bölcsészett-, nyelv- és történettud. szakoszt. szakelőadása.)
3. *Dr. Bitay Árpád* (Gyulafehérvár): Nagyenyed 1600 körül. (Bölcsészett-, nyelv- és történettud. szakoszt. népszerű előadása.)
4. *Elekes Viktor* (Nagyenyed): Gáspár Jánosról, az enyedi tanítóképző első igazgatójáról, a magyar népoktatás történetében nevezetes szerepet játszott férfiúról. (Bölcsészett-, nyelv- és történettud. szakoszt. népszerű előadása.)
5. *Dr. Császár Károly* (Kolozsvár): A helyes magyarság. (Bölcsészett-, nyelv- és történettud. szakoszt. népszerű előadása.)
6. *Bányai János* (Székelykeresztúr): Székelyföld, mint fürdőország. (Természettud. szakoszt. népszerű előadása.)

Este 10 órai kezdettel a nagyenyedi rendezőbizottság az E. M. E. tiszteletére szépen sikerült estélyt rendezett az Iparos-Önképzőkörben. A nagyenyedi műkedvelők — Dóczyiné Berde Amál festőművész nő vezetésével — két egyfelvonásos vígjátékot adtak elő nagy hatással.

Augusztus 30-án, délelőtt 10 óraker a református templomban tartott istentiszteleten az E. M. E. kiküldöttei közül felekezeti különbség

nélkül sokan résztvettek. *Jancsó Sándor* lelkész magasszárnyalású imájában a magyar tudományosságért könyörgött, szép prédikációjában pedig az Erdélyi Múzeum-Egyesületet és a vándorgyűlést lelkes szavakkal méltatta.

11 órai kezdettel délelőtt csak két előadás volt:

1. *Járai István* (Nagyenyed): Körösi Csoma Sándor. (Bölcsészeti-, nyelv- és történettud. szakoszt. népszerű előadása.)

2. *Dr. Tavaszy Sándor* (Kolozsvár): Mit mond a filozófia ma a mai embernek. (Bölcsészeti-, nyelv- és történettud. szakoszt. népszerű előadása.)

Augusztus 30-án, délután:

1. *Dr. Szász Ferenc* (Kolozsvár): Szigetek a világegyetemben. (Természettud. szakoszt. népszerű előadása.)

2. *Dr. Tusa Gábor* (Kolozsvár): Birói védelem sérelmes közigazgatási intézkedések ellen. (Jog- és társ.-tud. szakoszt. népszerű előadása. Előadó kénytelen elutazása miatt a tanulmányt dr. Garda Kálmán olvasta fel.)

3. *Bányai János* (Székelykeresztúr): Udvarhely vármegye iszapforrásai. (Természettud. szakoszt. szakelőadása. Előadó kénytelen elutazása miatt a tanulmányt dr. Balogh Ernő olvasta fel.)

4. *Dr. Bitay Árpád* (Gyulafehérvár): Gr. Batthyány Ignác. (Bölcs., nyelv- és tört.-tud. szakoszt. népszerű előadása.)

5. *Dr. Balogh Ernő* (Kolozsvár): A leghaszontalanabb fém. (Természettud. szakoszt. népszerű előadása.)

Az előadások után *dr. Balázs Ferenc* gyulafehérvári róm. kath. kanonok a vándorgyűlés elnézését kérte, hogy akadályoztatásuk miatt a gyulafehérvári róm. kath. püspökség és főgimnázium kiküldöttei a díszülésem nem jelenhettek meg. Ez alkalommal tolmácsolja tehát üdvözlőket az E. M. E.-nek, mely vándorgyűléseivel megmutatta, hogy a magyar tudományosság Erdélyben szép jövő előtt áll. Gyulafehérvár róm. kath. vezetői — mondotta a szónok — Nagyenyedre jöttek, hogy a gyulafehérvári Batthyány-Könyvtár történetét megismerjék.

Révai Kelemen nagyenyedi plébános, minorita házfőnök, szintén kimentti magát, hogy a díszülésre csak későn érkezhettek meg s így az üdvözlések alkalmával személyesen nem köszönthette a vándorgyűlést, hanem a ref. lelkészt kérte meg helyettesítésére. Az E. M. E. — mondotta — nagy szolgálatot tett Enyednek, hogy vándorgyűlését itt rendezte meg, de megállapítja, hogy Enyed lakossága is megértette az E. M. E. törekvéseit s háláját az E. M. E. iránt azzal róttá le, hogy minden előadást szépszámú közönség hallgatott végig.

Dr. Garda Kálmán rendezőbizottsági elnök s a vándorgyűlésnek a díszülésen megválasztott társelnöke, megállapítja, hogy dr. Boros György vándorgyűlési elnök elutazásával őt illeti a feladat, hogy a vándorgyűlést berekessze. A vándorgyűlés hatásait — mondotta a társelnök — csak később lehet megállapítani, azt azonban láttuk, hogy Erdélynek még vannak nagykézsültségű magyar tudósai. Megnyugvással s a jövő iránt bizalommal vettük ezt tudomásul. Szónok köszönetet

mond az E. M. E.-nek, hogy vándorgyűlésével e bizalmat a jövő iránt megszerezte Enyed városának.

Ezután *dr. Garda Kálmán* vándorgyűlési társelnök a nagyszámú érdeklődő meleg ovációja mellett a vándorgyűlést berekesztette.

*

Az augusztus 31-én a „Pilis“ hegyre tervezett közös kirándulás elmaradt, mert az esőrehajló időjárás miatt kevés jelentkező volt ahhoz, hogy autóbust fogadhassunk. Így a kirándulásnak a vándorgyűlés keretében való megrendezését a vezetőség kénytelen volt elejteni. Akadt azonban néhány bátrabb vállalkozó, kik magánautón mentek ki a Pilisre.

A vándorgyűlés után érkezett Kolozsvárra Ófelsége kabinetirodájától *dr. Boros György* püspök úr címére a következő tartalmú köszönő távirat:

Peles-Kastély.

Ófelsége a Király megbízott, hogy elküldjem magas köszönetét az Erdélyi Múzeum-Egyesület vándorgyűlése részéről kifejezett hódoló érzéseikért.

Ófelsége magántitkára
C. DUMITRESCU.

*

Mindnyájunkat, kik az enyedi vándorgyűlésen résztvettünk, az a jóleső érzés töltött el, hogy az Erdélyi Múzeum-Egyesület új életében rendezett második vándorgyűlésünk is minden tekintetben a siker jegyében folyt le. Különösen kiemelendőnek látom az Egyesület életére azt a körülményt, hogy a vándorgyűlésen mind a négy szakosztály tartott előadásokat. A hosszú idő után életre kelt Jog- és társadalomtudományi szakosztály e vándorgyűlésen lépett hivatalosan először a cselekvés terére. Régóta érzett hiány megszüntetéséhez látott ezzel hozzá, mert épen a jogtudomány terén szakadt úgyszólván teljesen megkisebbségi életünkben a tudományos buvárkodás. Az enyedi vándorgyűlés az imperiumváltozás után először mutatta be az Erdélyi Múzeum-Egyesület szakosztályainak együttesét.

Dr. Kántor Lajos.